

Zaterdag

den 26 September.

FRANKFORT, den 22^{den} September.

Berigten uit Kafisch, van den 15^{den} September, melden het volgende: « Gisteren was er groote parade van alle hier verzamelde Pruisische en Russische troepen. Zij waren regts van den weg van Kalisch naar Stawiozjn op eene weide geplaatst, en wel in vier slagordeningen. De twee eerste slagordeningen bestonden uit de infanterie, en op den rechter vlegel van de eerste bevond zich de Pruisische infanterie, de derde slagordering bestond uit de kavallerie en de vierde uit de artillerie. De Keizer ontving den Koning van Pruisen met uitgetrokken degen op den rechter vlegel van de eerste slagordering en overhandigde aan hoogstdenzelven het rapport. De troepen bestonden uit 60de bataljons, 68 eskadrons en 136 stukken geschut, te zamen omtrent 54,000 man. De beide monarchen, alsmede hare Majesteit de Keizerin te paard, reden, gevolgd van de overige hooge persoonlijken en eene ontelbare volksmenigte, langs de geleerden, en keerden vervolgens naar den rechter vlegel der infanterie terug, waar het voorbijtrekken plaats had. Tweemaal werd er voorbijgemarscheerd, de infanterie de tweedemaal in regiments-kolonnes met vier bataljons naast malkanderen; de kavallerie in den draf. s' Middags was er tafel bij zijne Majesteit den Koning. Zoo minzaam de Pruisische troepen bij hunnen intogt ontvangen werden, even zoo gelukkig is bij voortdoring de beste verstandhouding blijven bestaan. De Russische officieren en soldaten wedijveren in bereidwilligheid, om aan de Pruisische troepen het verblijf zoo aangenaam mogelijk te maken. De verpleging is voortreffelijk. De Keizer heeft het rantsoen vleesch bij de soldaten verdubbeld, zodat tegenwoordig ieder man een pond vleesch dagelijks ontvangt.

— Berigten uit Konstantinopel, van den 3^{den} dezer, melden, dat Prins *Miloseh* van Servie zijne plegtige audientie bij den Sultan heeft gehad en door denzelfven met veel onderscheiding en zeer minzaam is ontvangen geworden. De Sultan heeft aan hem de toezegging gedaan, dat hij zijne verzoeken en voorstellen, nopens de veranderingen, in Servie ten beste des lands en ook in het belang van de Porte in te voeren, zal inwilligen. Het gevolg van den Prins, bestaande uit de voornaamste knesen des lands, is door de ministers der Porte insgelijks met onderscheiding behandeld geworden. Onmiddellijk na de plegtige audientie heeft de Sultan aan den Prins zeer kostbare geschenken laten overhandigen, bestaande behalve uit een prachtig eengewaad, ten teken der vorstelijke waardigheid, uit een kostbaar Arabisch handpaard, behalve eene rijk met diamanten en andere edelgesteenten bezette sabel en eenige andere voorwerpen, waaronder mede twee shawls voor de Prinses. Ook van de zijde van de Europische ministers, inzonderheid van de Oostenrijksche en Russische gezanten, heeft de Prins vele beleefdheden ondervonden.

Prins *Miloseh* heeft aan de Porte vele belangrijke diensten bewezen, en men kan zeggen, dat het lot van Bosnie ook thans nog van hem afhangt. De Bosniers weten dit ook zeer goed en ontveinzen niet, dat, als hij er niet was, zij reeds lang de heerschappij van den Sultan zonden ontworsteld zijn. Bosnie is de eenige provincie van de Porte, waar het oude onkruid der janitsaren nog wortel heeft. De Porte heeft uit aan Prins *Miloseh* buitengewone volmagt verleend, zoodat hij in zekere omstandigheden zelfs aanvallende wijze val kannen te werk gaan. Daarenboven zullen nu in de staatsregeling van Servie de gunstigste veranderingen kunnen gemaakt worden.

— Uit Belgrade wordt den 9^{den} September het volgende geschreven: « Gisteren zijn er twee Tartaren uit Konstantinopel van den 5^{den} aangekomen en hebben de heuglijkste tijdingen van Prins *Miloseh* medegebragt. Heden zijn deswege den ganschen morgen de kanonnen gelost. Ingevolge orde van den Prins zullen in deze en in de volgende week in alle kerken van Servie dankgebeden voor dezen gelukkigen keerpunt, zaken en de goede ontvangst van den Prins gehouden worden.

PARYS, den 22^{den} September.

De *Militaire* bevelst de volgende tijdingen uit Spanje: « De junta van *Murcia* heeft zich den 8sten bij meerderheid van 17 tegen 4 stemmen ontbonden. De gouverneur van Carthage is tot bevrijding der provincie benoemd. Barcelona had aan Carthage duizend quintalen buskruit gevraagd, en Valentia zes duizend geweren. De geweren zullen zoo min als het kruid geleverd worden. Vijftien honderd man van het vreemde legioen zijn den 18^{den} te Sea d'Urgel aangeko-

men. Na het ongelukkig gevecht van den 11^{den}, waren de Carlisten Billa weder genaderd; maar in den nacht van den 15^{den} op den 16^{den} zijn zij in de rigting van Durango teruggetrokken. Men denkt, dat zulks het gevolg is eener beweging van *Cordova*. Berigten uit Arragon, van den 17^{den}, melden, dat de vervolgd wordende Navarresen overal in handen der *Christino's* vallen.

« Eene tijding uit Bayonne, van den 21sten, meldt, dat de heer *Gil-Quadra* tot dus verre nog de eenigste aangestelde minister is.»

Deze laatste tijding strookt niet met de berigten uit Madrid van den 16^{den}, volgens welke juist de heer *la Quadra* bedankt heeft.

Volgens die tijdingen uit Madrid, was de samenstelling van het nieuwe ministerie nog niet ver gevorderd. De heer *Gil de la Quadra* had voor den post van minister van binnenlandsche zaken bedankt. De heer *Arguelles* had geen minister willen worden, ten zij de constitutie van 1812, welke hij heeft helpen opstellen, wierd ingevoerd. De officiele courant van Madrid behelst een artikel, hetwelk wordt beschouwd als eene openbasing in welken geest het nieuwe ministerie zal handelen. Als de voornaamste behoefte van het Spaansche volk wordt daarbij voorgedragen het ophouden van den burgeroorlog, de bevestiging van den troon van *Isabella*, en den langzamen, trapwijzen, regelmatigen en zachten voortgang van de vrijheid. Hierdoor wordt de taak van het nieuwe ministerie aangewezen. Men heeft eene spoedige invoering van de provinciale deputatien te verwachten, en de cortes zullen eerlang vergaderen.

De *Temps* meldt, dat er groote oneenigheid tuschen de Fransche en Engelsche gezanten aan het Spaansche hof is ontstaan. Zij doen elkanderen wederkeerig verwijtingen. De heer *de Rayneval*, de Fransche gezant, verwijt den heer *Villiers*, den Engelschen gezant, dat hij met *Mendisabal* onder de hand de federative bewegingen in de provincien begunstigd heeft, en de Engelsche verwijt weder den Franschen gezant, dat hij met *Toreno* de openbare meening evenmin heeft weten te bedwingen als te voldoen.

— Volgens de jongste tijdingen uit Katalonie schijnt men daar afgezien te hebben van het aanvankelijke plan om constituerende cortes zamen te roepen. Zoodanige cortes zouden wel eens de republiek kunnen uitroepen, en dit vindt men niet goed. Beter acht men het, de constitutie van het jaar 1812 maar dadelijk algemeen af te kondigen. Te Vinaroz heeft men dit reeds gedaan.

De opperjunta van Katalonie heeft, even als die van Valentia, de belasting van de tienden op de helft verminderd.

— De ontvlugte gewezen kapitein *Pepin*, die als een gewichtig persoon in de zaak van *Fieschi* wordt beschouwd, is weder gevat en wel op eene plaats, tien mijlen van Parijs gelegen. Hij is dadelijk naar de hoofdstad teruggevoerd en aldaar aan de justitie overgeleverd. — Ook wordt van de arrestatie van den heer *A. Marrast* gesproken; maar dit is slechts een los gerucht.

BRUSSEL, den 24sten September.

De zoogenaamde September-feesten, tot aandenken der revolutie van 1830, hebben gisteren eenen aanvang genomen. De toevloed van vreemdelingen te Brussel is bij deze gelegenheid bijzonder groot, veel grooter dan in voorgaande jaren. De nieuwe ijzeren spoorweg draagt daartoe het zijne bij.

PARAMARIBO den 17^{den} Junij.

Het volgende verhaal der redding van de vrouw van den kanonnier *L. M. Frey*, in garnisoen op de forteresse *Nieuw Amsterdam*, zal met belangstelling gelezen worden.

« Op Vrijdag middag van den 12^{den} Junij II., omstreeks half twee ure, vertrok ik van het fort *Amsterdam* naar Paramaribo met de sloep van den heer *van Gelder*, om levensmiddelen te koopen, alwaar ik om drie ure aanlandde.

« De noodige aankoop, bestaande in boter, kaas, ham, zeep en jenever, te zamen voor het bedrag van f 55, gedaan hebbende, ging ik daarmede naar den waterkant, alwaar ik een schulp corjaal vond met twee negers, welk vaartuig mijn man, volgens afspraak, mij na had gezonden, om daarmede nog dien dag van de stad aan het fort terug te komen.

« Wij verlieten de stad met het vallen van den avond, met het begin der ebbe; de neger *Wilhelm* zat aan het stuur; de andere neger,

wien naam mij onbekend is, zat aan den achterkant, en ik plaatste mij op de middenbank van de corjaal, en wij scheepten af.

« Ik bespeurde, dat de beide negers beschonken waren, dan de taal niet magtig zijnde, kon ik met hen niet spreken of hun voorzichtigheid aanbevelen.

« Alles scheen tamelijk wel te gaan, tot aan den oversteek bij Jagt-lust, toen onstond er twist tusschen *Wilhelm* en zijn maat (zoo ik geloof over het scheppen) dewelke tot die hoogte rees, dat de eerst-gemelde met zijn schepper den anderen een slag traachte toe te brengen, welke door dezen werd afgeweed, ter zelve tijd *Wilhelm's* hand grijpende en vast houdende; hier door zijne balans verliezende, viel hij uit de corjaal, en trok *Wilhelm* bij de hand, welke hij vast hield, ook overboord in het water. Weinig had het gescheeld of de corjaal was ter zelve tijd in dien strijd omgeslagen: dezelve had water geschept en was half vol; ik schrikte geweldig en dacht niet anders of de corjaal zoude met mij gezonken zijn, en schreeuwde om hulp. — Met een calbas, die ik gelukkig in de corjaal vond, hoosde ik het water uit, en dreef met de felle ebbe naar beneden.

« Het weder was onstuimig, met zware wind, regen en donder, hetwelk mij alles des te akeliger maakte, en waardoor mijn gestadig roepen niet moest gehoord zijn.

« Den geheelen nacht dus in angst en koude, door den fellen regen, hebbende doorgebracht, bevond ik mij, met het aanbreeken van den volgende dag ver in zee uit de rivier gedreven, kunnende ter nauwernood aan den linkerkant het bosch onderscheiden, terwijl aan de rechterzijde de wijde Oceaan lag. — Het besef van mijnen hulpeloozen toestand; ginds en herwaarts geslingerd, in eene open en lekke schulp, tusschen hooge baren, dacht ik alle oogenblikken verzwoegen te zullen worden; in dezen angst bad ik tot God, om mij genadig in mijn groot gevaar te willen zijn, en hulp toe te zenden.

« In dezen verschrikkelijken toestand, ben ik zeven dagen en acht nachten op het water en ten prooi der golven geweest, des daags blootgesteld aan eene brandende zon en des nachts aan de koude, door de zware stortregens, welke laatsten echter de eenigste middelen waren, om mijnen fellen dorst te laven: eenmaal had mij reeds de dorst gedwongen, zee water te drinken. Daarna, bij de zware stortregens, ving ik de druppels regen op in eene kom, met welke ik mijn dorst laafde.

« De corjaal lek zijnde, zoo moest ik gestadig het zoutwater uithoozen; liet regerwater, hetwelk daarin viel, was daardoor brak en onbruikbaar; ik leed minder van den honger, vermits ik met een pennemes, het welk ik gelukkig bij mij had, nu en dan een stukje van het mager gedeelte van den ham sneed en gebruikte, en waarmede ik het leven behield.

« Eindelijk erbarmde zich God over mij, en ik sloeg aan wal, tegen een bosch, op den vroegen morgen van Vrijdag den 19den Junij, hetgeen ik nader vernam, dat de Curantijs kust was; — dan helaas! de zware branding tegen de kust dreigde mijnen gewissen ondergang; in dien verschrikkelijken angst dacht ik te zullen bezwijken; ik hield mij aan het bosch vast; kort daarop begon het water te vallen, en de corjaal viel droog. Ik stapte er uit, dankte God voor mijne wonderdadige redding, en wandelde heen en weder op het strand, om een' doortogt op het drooge land te vinden; dan dit was te vergeefs, vermits ik er onbekend was. — Met den vloed, was ik weder verplicht in de corjaal eene schuilplaats te nemen, om met het hoog water niet te verdrinken. — In dezen onzekeren toestand verkeerde ik van Vrijdag morgen den 19den tot Maandag morgen den 22den Junij, op welchen ochtend stond ik, verder dan naar gewoonte wandelende, aan eene kreek kwam, alwaar ik mij regt met het zoete water verkwikte. — Ik nam het besluit om de kreek te doorwaden, welke diepte mij, in het midden, tot aan den hals kwam; en, aan de andere zijde gekomen zijnde, ontdekte ik voetstappen; mijn hart sprong van vreugde, en die sporen volgende, kwam ik kort daarna op een' voordam, alwaar ik twee negers, als wachtlieden, vond; — deze negers bragten mij op de plantage *Alness*, bij den president vrederegter van het district, den heer *O. L. Muir*, die mij zoo wel als de heeren planters met alle menschlievendheid hebben bijgestaan, en verzorgd; tot dat ik, op last van den heer Sheriff van Berbice, naar de stad *Nieuw Amsterdam* ben gezonden, alwaar ik van kleederen en geld ben voorzien, om van daar, op kosten van hetzelfde gouvernement, naar mijne familie in Surinamen terug te keeren.

Letternieuws.
(Uitgetrokken uit No. 97 der *Oostvriesche Courant*.)

De heer J. H. WILHELM te Emden kondigt in No. 97 van gemeld dagblad het volgende aan:

Het publiek en den heeren intekenaars op mijne *Filosofie*, heb ik de eer te berigten, dat het manuscript van het in mijne *Filosofie* aangekondigde werk: *De verheffing, val en wederoprigting van den mensch, of de zegpraal der harmonij* — geheel gereed is.

Deze uitvoering, levendige schilderij, is daarom algemeen nuttig, wijl daarin de voornaamste gedeelten der schrift in thans meer gebruikelijke bewoordingen zijn ingelabelt. Ook bevat het de evangelien, tot één geheel gebracht, ten einde de leerredenen met de omstandigheden, die dezelve ten gevolge gehad hebben, en met plaatsen en tijden te verbinden. Verder beelst het, als sleutel tot die leerredenen en tot de profetien, de geschiedenis der Joden van *JONATHAN* of *HIRCANUS* tot aan de verwoesting van den tempel en van *Jerusalem*, — de voorstelling van de begrippen der secten onder de joden en de geschiedenis des christendoms van de eerste prediking der jongeren tot de vestiging van hetzelfde.

Mijne vrienden beloven zich veel goeds van dit werk om de bijzondere stemming, die er gevorderd wordt tot deszelfs daarstelling; om de onvermoeide vlijt, die er

besteed is aan deszelfs bewerking en overschrijven, en om het verband, dat er tusschen dit en mijne overige werken bestaat, daar zij in mijne *grondsoorten* onzer handelingen, het erkennen van den menschelijken geest, onafhankelijk van zijn lichaam; in mijne *Filosofie*, de ontwikkeling van dien geest, geregvaardigd door de uit haar zelve bewezen goddelijkheid der openbaring; nu eindelijk in mijne *verheffing* enz., de heerlijkheid der openbaring uit haar zelve bewezen, — volkomen inzien. Laatstgenoemd werk, de *verheffing* enz., dringt door het oor tot in het gemoed, en ontvlamt de verbeeldingskracht; maar meer dan dit, moet hetzelfde, daar elk voorwerp zelf sprekend en handelend, en in deszelfs eigendommelijken aard te voorshijn treedt, strekken om den lezer, ongemerkt, uit eenen angstvalligen, duisteren twijfel tot eene heldere, overtuigende zekerheid te brengen. Het is eigenlijk een volksleesboek, een werk voor iedereen. Binnen kort zal ik het prospectus en de intekening-lijst bekend maken; inmiddels zullen mij aanbiedingen van boekdrukkers, tot het drukken, en van boekhandelaars tot het uitgeven, of het aankopen van het handschrift aangenaam zijn. Hetzelve zal, eveneens als mijne filosofie gedrukt, ongeveer 60 vellen druks bevatten, en is ten mijnen huize te bezigtigen.

Te Zutphen overleed op den 20sten September 1835, de Wel Geboren Vrouwe *A. C. DE FALCK*, geboren *M. E. C. H. E. L.*

§ + + De Notaris *Mr. Jb. NYHOF* zal, op Dinsdag den 29sten dezer, des avonds ten 5 ure, in het Zwijnshoofd te Arnhem, bij toeslag finaal verkoopen:

Een kapitaal, hecht en sterk *HUIS* en *ERVE*, voorzien van alle gemakken tot eene bekwame Heeren-huizing behorende en ook bijzonder geschikt gelegen tot allerhande nering en bedrijf, op eenen der vrolijkste en meest bezochte standen in de Turfstraat te Arnhem, Wijd A. No. 51, tusschen het Huis van den Heer *TEUNISSEN* ter eene en de Kloekensteeg ter andere zijde, van achteren in gemelde steeg uitgang hebbende, door den Heer *Medicine Doctor SCHELTEMA* bewoond, om in eigen gebruik te worden aanvaard met 1° November aanstaande, kunnende de helft der koopspenningen, ad 4½ pCt. in het verkochte als eerste Hypotheek bevestigd blijven. Bij den inzet met de hoogen gebracht tot f 4390.

Dit Huis kan, van stonden aan, dagelijks worden bezigtigd, (zom- en feestdagen uitgezonderd), mits daartoe vooraf aan den Heer Bewoner aanvraag doende.

+ § + De Notaris *Mr. Jb. NYHOF* zal op Woensdag den 30sten September en 14den October 1835, tekens des voormiddags ten elf ure, bij den Kastelein *B. U. S. te Westervoort*, in het openbaar, zoo in drie Parceelen, als ook in eene Massa, op hoogen doen inzetten en verkoopen:

EEN STUK BEST BOUWLAND, groot 3 Bunders, 28 Roeden en 40 Ellen, gelegen onder *Westervoort*, Ca. vaster Sectie A. No. 298, toebehoorende aan den Heer *J. C. W. E. L. E. B. R.* Se houdende bij bijlagen. — De aanwijzing zal geschieden door den Bouwman *W. G. M. A. N.*, nabij dit Land, wonende, en zijn verdere informatie te bekomen bij genoemden Notaris.

+ + + De Notaris *JACOBSON*, residerende te *Wijhe*, zal op Donderdag den 15den October 1835, des voormiddags te 11 uren, ten huize van *J. W. VAN DER MAAY*, in het dorp *Wijhe*, finaal verkoopen: 393 stuks zware **EIKEN**, **ESSEN** en **BEUKEN BOOMEN**, geschikt voor *Palen* en *Bergroeden*, staande onder den Huize *den Gelder* en het *Wijhaigt*, bij het dorp *Wijhe*, nader bij Notitien omgeschreven en waarvan men ten kantore van gemelden Notaris inlichting kan bekomen.

De aanwijzing zal daags te voren en op den verkoopdag, van af des voormiddags te acht uren, *in loco* geschieden.

Uit de hand te Koop:

Een **BOEREN-ERF**, Groot Otelaar genaamd, gelegen onder *Barnveld*, groot in zijn geheel 42 Bunders en 91 Roeden. Te bevragen, brieven franco, bij *Mr. V. I. S. S. C. H. E. R. B. O. U. R. I. G. I. U. S.*, te Arnhem.

* * *W. VAN BOEKEREN*, te Groningen, heeft uitgegeven en alom verzonden:

- I. HET EVANGELIE VAN JOHANNES IN DESZELFS **SCHOONHEID BESCHOUWD**. Voor beschaafde Bijbellezers. Door *C. H. VAN HERWERDEN*, CH., 1ste Deel, à f 2-20.
- II. DE VAL DER ENGELN. Naar het Engelsch: *The lives of the angels* van *H. MOORE*, door *K. SIEBENDEL*, met platen, à f 1-80.
- III. LEERREDENEN OVER HET **INWENDIG CHRISTENDOM**, door *FR. E. D. SCHLEIERMACHER*, met Portret, à f 2-20.
- IV. LICHT EN BRUIN IN HET **HUISELIJK LEVEN DER SCHOTEN**. Uit het Engelsch, met Vignet, à f 3-30.
- V. VOLLEDIGE VERHANDELING OVER DE **STOOMWERKTUIGEN**, 3de Afdeeling, 3de, 4de en 5de Hoofdstuk.

Over de *Cylinders*, — de *Stoomzuigers*, — de *Werktuigelijke Middelen ter toe- of uitlating des Stooms*, — de *Condensatie-toestellen en de verschillende Pompwerken*, door *G. J. VERDAM*, met 6 Platen, à f 4-80

Te ARNHEM, bij *C. A. THIEME*, Boekdrukker.